

heid, en zoo doet immers ook een plaaster. Een prins des Konings, a Minister van

de schare der ambtdragers m. En daarom dat stel van 1, om met één are al het land

gij teekendet juist verkeerd, de Kerkeraden, ut de Synode";aar het is zoo

st, dat tusschen in keer-rad in at: de Dominee is de spil van

r, dat de Kies-kenen kiezen, op een dorp of zes staat, rom de Ouder-nee overstem-ochselijk

de dit onom-lden Dominee dorp, chtigde leden n mannen be-icnices inzicht-ning Jezus in dan verklaart in beroerden kelijke veror-

2 aan; en is k niet beves- n Kerkerad nog soms las- inslopen, elk t in behande- armée al wat

vergissing iets Dominees zin geschild' van, maak er een orshands niet hil bij Rad 2. ker van, dat

er nog niet een geheel gen, waarmeê li, dan klaagt kerkeradsleden hem kerken, n, of iets der-orst ze voor- an het hoofd Rad 2 hem : boosdoener t gezet.

1200 kerken die het rijk de Ouder- als machte- ij alleen is n door dezen

ijn toch ook reestelijk op Kerkeraad

lit geval een e, het dusver e, en gesplitst, neenteleden. telt alleen n nul in het

voer over de een vertakt

zijn zoo in van de 1200 raa aan de tag heel de

e zijn „Cal- t. Uitgever terdam. en Gesellius en naar het gen persoon drie keurige verende kerke bezoekers eugenis van skonk, te bevelen.

en toch opend, ver- u midden- hán strijd jongelingen

ttik.

it een man oeten neer- wals aan tegerekend, ogmatische

te dezen schie en der

lam, gelijk ee deelen: wezen en God uit ge- natuur bij-

Ze leert dat Adam, naar zijn wezen en natuur beschouwd, en gerekend buiten dit bijzondere Godsgebeuren, tweemaal strijdige machten in zich gevoelde: een drang naar heiligheid, en een valsch begeren. Dat deze twee vleeschelijke machten in hem strijd voerden. En dat dit ontwaken van strijd tusschen deugd en zonde in zijn binnenste op zichzelf niets zondigs is, maar tot het wezen en de natuur van den mensch behoort, zoo men hem neemt in *pura naturalibus*, d. w. z. in zijn naakte natuur, zonder het hooger Godsgebeuren er bij.

Maar dat nu de Schepper, om den mensch niet willoos aan deze slingering tusschen goed en kwaad over te laten, hem „een gouden teugel“ er bij had gegeven, t. w. de oorspronkelijke gerechtigheid, en dat deze, bij zijn natuur bijkomende, hem een macht schonk, om die begeerte naar het zondige te beteugelen.

Hiermee overeenkomstig kon ook de val in niets anders bestaan, dan dat de mensch, dezen teugel verloor, de oorspronkelijke gerechtigheid kwijt raakte, en nu in zijn *pura naturalibus*, d. i. in zijn bloote natuur overblijvende, de gerechtigheid wel mist, maar overigens geen schade leed.

Op dit punt aangekomen heeft echter de Roomsche kerk de noodlottige gevolgen van haar voorstelling gevoeld, en is er ook voor uit den weg gegaan, doch op een wijze die het verband uiteenrukt.

Onze vaders dit inziende hebben daarom geheel deze Roomsche voorstelling gewijzigd, en met de Heilige Schrift aangebond, dat Adam niet „in *pura naturalibus*“ geschapen was, om er daarna nog een „gouden teugel“ bij te krijgen, maar dat integendeel de oorspronkelijke gerechtigheid hem ingeschapen was, en niet bij zijn natuur bijkwam, maar er toehoort. Het paard dat ik den teugel afneem is er evengoed paard om. Maar een schip waar ik het roer van aflicht, kan niet meer voort, ook al blijft het nog altoos een schip.

En zoo nu leerden onze vaders, dat de oorspronkelijke gerechtigheid of het beeld Gods niet iets buiten onze natuur, maar in onze natuur was, en niet van ons kan gescheiden, of onze natuur zelve wierd gedeeld.

Val in zonde had daarom, naar de leer onzer vaders, niet ten gevolge dat de mensch iets verloor, dat hem niet was ingeschapen, of buiten hem stond, maar iets dat bij hem hoorde en hem inleevende was.

De zonde, zoo leerden ze, is daarom volstrekt geen enkel *genus* of enkel *ontstentenis* van gerechtigheid (*carantia justitiae*), maar wel tergeve omzetting van positieve krachten in krachten die nu negatief werken. De zonde is een booze macht.

Nu heeft echter Dr. Böhl zijn pad weer voor een aanmerkelijk deel buiten deze goede wegen van onze vaders gekozen, en is deels tot Rome teruggegaan, deels Melancthon nagevolgd, deels min goede Philosophie aangelopen.

Hij toch stelt het zoo voor, dat gelijk Rome leert, de mensch wat zijn natuur aangaat buiten de gerechtigheid staat, en dat het Beeld Gods hem niet is ingedrukt, maar slechts als een *sfeer* om en boven hem was, en als een licht hem van buiten bestraalde.

Hiermee saamhangend doet hij u gelooven, dat de begeerte op zich zelve geen zonde zou zijn.

En, wel verre van nu voor de consequentie terug te deinsen gelijk Rome deed, leert hij nu openlijk, dat dus de zonde eenvoudig het *genus* en de *ontstentenis* van die steer der oorspronkelijke gerechtigheid is, en dat de mensch na den zondeval dus zoo kwam te staan als hij naar zijn wezen, zonder die bijkomende gerechtigheid, oorspronkelijk in zijn *pura naturalibus* stond om alsnu een andere steer in te ademen, die hij noemt de *sfeer* des Doods.

Hiermee nu is geheel de leer van den Mensch, van het Beeld Gods en van de Zonde op onschriftuurlijke paden geleid, en na dit verkeerde fundament geleid te hebben, kon hij nu wel niet anders komen, dan tot een eveneens verkeerde Christologie.

Immers, stelt men de zaak eenmaal zoo voor, dat de zonde enkel iets negatiëls is, en alleen bestaat in het wegvallen van de oorspronkelijke gerechtigheid, en dat dus de mensch, gelijk hij in zonde zijnde, bestaat, op zichzelf, in zijn *pura naturalibus*, ongeschonden bleef; alsmede dat begeerte naar het kwaad nog geen zonde is, — dan natuurlijk belet niets u om deze twee te vereenigen: 1°, dat Christus *zonder zonde* was, en 2°, dat hij desniettemin de *pura naturalis* met hun verkeerde *sfeer* aannam, en dus ook in zich droeg, dat begeeren.

En zoo verklaart het sich dan ook uitnemend, hoe Dr. Böhl, met zulk een „leer van den mensch“ en zulk een „leer van schuld en zonde“ voor oogen, er toe gekomen is, om ook op den Christus de toerekening van Adams opstand tegen God toe te passen, en Hem ook wat de innerlijke schuld betreft, voor te stellen als staande met ons op één lijn.

Doch dan gevoelt men ook tevens, hoe Dr. Böhl, zij het ook met de uitnemendste bedoelingen, en zonder iets anders te willen dan de verheerlijking van onzen Heere en Zaligmaker, toch ongemerkt door zijn filosofisch uitgangspunt van het dualisme in den mensch, op een dwaalspoor is geraakt, waarop niemand, die bij Gods heilig Woord leeft, hem volgen kan of mag.

Dit is ons een oorzaak van groote smart. Reeds voor jaren was de verwachting groot van wat Dr. Böhl, ook als *Dogmaticus* worden kon; maar reeds de oude Kohlrügge waarschuwde schrijver dezes voor jaren, om toch op de ontwikkeling van Dr. Böhl niet al te gerust te zijn.

Hij had dienaangaande een somber voor-gevoel. Thans, nu dit sombere voorgevoel van Dr. Kohlrügge maar al te seer gebleken is juist te zijn, rest ons niet anders, dan

met de bescheidenheid die ons tegenover een man als Dr. Böhl voegt, en met warme waardeering voor het vele dat hij voor de zake Gods deed, niettemin ten ernstigste en ten nadrukkelijkste te protesteeren tegen zijn poging om onder Gereformeerde banier een scheepje te laten uitvaren, dat zoo onschriftuurlijke en ongereformeerde, deels Roomsche, deels Melancthonianaasche, deels Philosophische lading dekt.

Intusschen leide niemand uit het bovenstaande af, als bedoelde Dr. Böhl met voor-*bedachten* vrede deze geheele ontwringing van de Gereformeerde belijdenis te aanvaarden.

Dit is volstrekt niet het geval.

Op meer dan één bladzijde komt het uit, dat hij persoonlijk en voor zich zelf van geen zweem van zonde in den Immanuel weten wil, en dat hij de Roomsche anthropologie afkeurt en verwerpt; en dit constateeren we met dankbaarheid.

Ook bij hem zijn gelukkige inconsequenties.

Toch ontleemt dit aan onze critiek in niets haar recht.

Dr. Böhl treedt op met een *Dogmatick*, niet met een persoonlijke geloofsbelijdenis; en bij een *Dogmatick*, een ieder zal het toestemmen, komt het juist aan, niet op de druiwentrossen die ge aan de talken bindt, maar op den wortel waaruit ge de druiven laat wassen.

Bij een dogmaticus moogt ge u dus niet niet laten blaasdoeken door zijn persoonlijke betuigingen, maar moet ge keuren de fundamenten die hij legt, en dan mag niet anders geoordeeld of de drie in onderling verband staande stellingen: 1°, dat niet het beeld Gods in den mensch, maar de mensch in het beeld Gods geschapen was; 2°, dat de zonde alleen negatief zij te vatten; en 3°, dat aan den Christus, *evenals aan ons*, de schuld van Adam was toegekend, — worden duidelijk door hem geleerd, en hiermee geheel het gebouw der Gereformeerde Dogmatick van zijn grondslag afgeschoven.

Met de stukken toonen we dit nader aan. KUYPER.

Oproeping voor het Synodaal Convent.

De uitnodigingsbrief, die door den Kerkeraad van Voorthuizen aan de Kerkeraden, die weer onder de Kerkenoording van 1619 leven, gezonden werd, was van dezen inhoud:

VOORTHUIZEN, 12 Mei 1887.
Aan den Eerw. Kerkeraad.
GENADE, BARMHARTIGHEID, VREDE ZIJ U.

De Kerkeraad van de Gereformeerde Kerk te Voorthuizen, daartoe aangezocht door de broeders die op 11-14 Januari; deses jaars te Amsterdam in Congres vereenigd waren, ten einde de Reformatie der Kerken te bespreken, komt thans tot de Kerkeraden, die tot de Kerkenoording van 1619 zijn teruggekeerd, om U uit te noodigen, deel te willen nemen aan de voorbereidende werkzaamheden van het Synodaal Convent, dat, zoo de Heere wil, op Dinsdag 28 Juni e.k. en naar wij gissen, drie of vier volgende dagen te Rotterdam zal worden gehouden. Deze voorbereidende werkzaamheden zullen moeten bestaan in drielei, en wel:

1°, in het benoemen van twee of meer afgevaardigden, waaronder twee met recht van stem, en wel, zoo dit kan, één Bediener des Woords en één Ouderling, om op beoield Convent namens hun Kerk tegenwoordig te zijn en te handelen;

2°, in het tijdig mededeelen aan den Kerkeraad van Voorthuizen van al zulke punten, vragen en voorstellen, als Uwe Kerk in behandelung wenscht te zien komen; en

3°, in het bespreken in Uwe Kerkeraad van de U later toe te zenden Punten van behandelung; het gelasten van U afgevaardigden op die punten; en het uitreiken aan deze van *credentie-* of *geloofsbriefjes*.

Uit dien hooftde verzoekt de Kerkeraad U, uiterlijk binnen veertien dagen na dagteekening dezes, hem opgave te willen doen toezenden 1°, van de door U benoemde afgevaardigden, met aantwijzing van hen, die stemmen zullen, en 2°, van de punten en vragen, die Gij gaarne in bespreking zaagt komen.

Na ontvangst dezer vragen en punten, zal het agendum door de Kerkeraden van Amsterdam en Rotterdam, volgens opracht van het Congres, U tijdig worden toegezonden. Bij het stellen der punten zult Gij in het oog willen houden, dat de vergadering die naam komt, een Synodaal Convent en geen Synode is, en alsook het recht mist om hetzij de belijdenis, hetzij de Orleeming der Kerken in behandelung te nemen.

Voor wat aangaat onze uitnodiging tot behouden van een Dank, Vasten- en Bededag, verwijzen we naar bijgaande circulaire.

En hiermede U en Uwe Kerk Gode en den Woorde Zijner genade bevelende, blijven wij Uwe Broeders in Christus Jezus, de Kerkeraad van Voorthuizen, W. VAN DEN BERGH, Praesid. W. VAN DE BLEEK, Scriba.

Bij dezen uitnodigingsbrief was gevoegd een stichtelijke opwekking tot het houden van een Dank-, Vasten-, en Bededag, die aldus luidde:

Stouwt sterk aan in het gebied, en wakent in hetzelve met dankzegging.

Zoo roept de HEERE ook thans in Zijn Woord ons toe.

Is er geen reden tot dankbaarheid? Tot dankzegging, omdat onze getrouwe God de oogen opende voor jarenlange ontrouw tegenover Christus en Zijn Woord, tegenover Kerkeraad of Gemeente, tegenover Doops- en Ambtsbelofte.

Tot dankzegging omdat eindelijk gehandeld werd overeenkomstig de gedragslijn tegenover de „Synodale Organisatie“ door Dr. G. J. Vos Azz. voorgeschreven in zijn „Handboek tot beoefening en toepassing van het Kerkrecht“ blz. 15, alwaar geleidelijke wijziging wordt aanbevolen, *tenzij men, naar den alouden regel, met een goed geweten voor God, in gebondenheid aan Zijn Woord, dat in alles gebren en richtsnoer zij, een of ander punt daar-*

mede in onverzochlijken strijd achtende, zich om des Heeren wil tot verbreking in overtreding gedwongen voelt.

Tot dankzegging alsoo, omdat, niettegenstaande ons ongelooft en onze menschenvrede, de HEERE God zondige boeien deed verbreken en menschelijke inzettingen, die met Zijn Woord streiden, deed verworpen en weder lust gaf in Zijn inzettingen.

Ja, dankzegging mag er wezen voor zoo menige wonderlijke uitkomst in nood, beschaming van vrees, nederwerping van tegenstand, als in tal van Kerken ondervonden is. Nog meer, indien met het losmaken van kerkelijke boeien, door de liefelijke werking des Heiligen Geestes, banden van ongelooft en gierigheid mochten springen, het zachte Juk van Christus op de schouders mocht gelegd worden, en Hij leerde zachtmooedig en nederig te zijn.

Wie zal den lof des Heeren uitspreken voor de geestelijke zegeningen hier en daar genoten; voor den broederband weder opgelegd; de gemeenschap der heiligen opnieuw ervaren; ja de bekeering van menige ziel, die samen- val met de bekeering in het Kerkelijk leven. Zalig, wie waarlijk niet maar *roepen* mocht voor de ere van „Koning Jezus“, maar in aanhaling nederzinken voor den Immanuel en Goël, Wiens trouw door onze ontrouw niet verbroken wordt. Wiens scepter vrijpraak gaf, toen wij het doodvonnis verwachtten, van Wiens lippen de myrrine afdrupte, door Wien wij tot den Vader gaan.

Dankzegging mag er wezen voor de alre- wegen zich openbarende begeerte naar vereeniging tusschen alle Gereformeerden in den lande; voor de mannen, die de HEERE werkte, om raadslieden Zijns volks te zijn bij zoo gewichtige handelingen; voor de wonderlijke wijze, waarop reeds jaren lang hetgeen thans geschiedde, werd voorbereid; ja voor den tegenstand van allerlei kanten, die de doorwerking van Gods Woord op Kerkelijk gebied er be- gunstigt had streemd.

Neen, Gods weldadigheid verzuigen, mogen wij niet. — Maar maakt deze juist onze schuld niet te zwaarder, ja moest niet menigeen belijden, dat juist na de „vrijmaking“ zijner Kerk eerst gevoeld werd, hoe diep onze Kerken zijn gezonken, hoe schuldig wij voor den HEERE staan?

„En nu van achteren is er maar één getuigenis in de ziel“, werd bij de Inleiding van het Congres gezegd, „hoe we zoo lief en zoo trouweloois konden zijn, om ons nog zoo door onzen God te laten slapen.“ Welke Kerk moet dit niet beamen? Hoe heeft dikwijls de vrees voor schorsing of het voorbeeld van anderen gewerkt, wat uit gehoorzaamheid aan Gods Woord reeds veel vroeger had moeten geschieden?

Ja wordt thans niet duidelijk, hoe tengevolge van jarenlange tuchteloosheid en stilzigen, de gemeente dermate onbekend is met de gruwelen der organisatie en ontwend aan de gezonde Kerkegeering, dat velen na de verlossing evenals gerode dielen weder den brandenden stal of als vrijgelaten slaven de oude boeien weder opzoeken? In hoe menige gemeente ondervond de Kerkeraad juist tegenstand van hen, die reeds lang Kerkelijk behandeld moesten geweest zijn, of ten minste in hun ambit door anderen vervangen!

En toch, om nog meer redenen hebben we met het volk uit Jeremia 3: 25 te betuigen: „Wij liggen in onze schaamte en onze schande overdekt ons.“

Verstaat de Gemeente het wel, dat de vijandige houding van tal van leeraars mede een gevolg is van de onverschilligheid der Kerken omtrent de wijze hunner opleiding, en dat, ware 50 jaar geleden de stichting ener Gereformeerde Universiteit begonnen, zij die thans vervolgens wellicht pleitbezorgers der zuivere beginselen op Kerkrechtelijk gebied geweest zouden zijn?

Wordt er wel smart gevoeld over tegenstand of weifeling van Broeders, met wie men overigens in één geloof verbonden is, en wordt wel een antwoord gezocht op Israëls kreet in Richteren 21: 20, „HERE, God van Israël! Waarom is dit geschied in Israël, dat er leden en stem van Israël gemist wordt?“

Bestaat niet het gevaar, dat menige Kerkeraad het deel der Gemeente, dat niet medegaat met de Reformatie, zich niet meer op de ziel gebonden gevoelt, en wanhoopt, dat ooit langs den weg van verootmoediging en geestelijke worsteling nog eens dergelijke verbodending kon volgen, als tusschen Juda en Benjamin volgde na de verootmoediging en tuchttoefening in Richteren 20 beschreven?

En hoe meent men in tal van Gemeenten door een enkel schrijven aan den Kerkeraad jarenlang verzuim in gebed of waarschuwing als te vergeeden, terwijl soms te ongevooled de pijnlijke oischoon noodzakelijke schuur getrokken wordt!

Wordt niet ten gunste van de „vrijmaking“ der Kerken te veel nadruk gelegd op volle lokalen, ruime collecten, nieuwe hulperken en vergeten dat juist de H. Schrift in Lukas 12: 1, Micha 6: 7, 8, Jes. 66: 1, 2, daartegen waarschuwt en vooral op de verbrijzeling des hartens, het recht doen en op persoonlijke barmhartigheid wijst, en ook Art. 29 der Belijdenis andere merkteekenen der Gereformeerde Kerken en der Christenen noemt?

En omgekeerd, hoe menigeen, die alleen of met slechts enkelen in stad of dorp de bekeering zijner Kerk wenscht, wanhoopt daaraan, vergetend dat zoo krachtige belofte ligt in Matth. 18: 20: „Waar twee of drie ver- gaderd zijn in Mijnen Naam, daar ben Ik in het midden van hen.“ en dat juist op het gebed van één Nehemia, één David, één Samuel of één Mozes, de HEERE de grootste verlossingen of hervormingen schonk.

En waar het kwam tot Kerkelijk optreden, hoe hebben wij dan als Kerkeradsleden allereerst te vragen, of niet veel tot verootmoediging stemt.

Is niet menige teleurstelling of nederlag gevolg ook van nog verborgen algoden of gekoesterde lievelingszonden?

Laten Predikanten en Ouderlingen, maar ook Gemeenteleden niet vergeten, dat gierigheid en vergoding van het scheepsel, hoerij en onbezonneu huwelijken, pronkzucht en tuchteloosheid in het huizeigen de grootste jammeren over Volk en Kerk brachten.

Denk aan Jakob (Genesis 34) en Achan (Jozua 7); David (2 Samuel 12) en den Leviet van Richt. 19; Hiskia (2 Kon. 20) en Eli (1 Samuel 3).

Wordt niet in menige onzer Kerken ongeregeld Kerkeradsvergadering gehouden, en, indien het geschiedt, vergeten eerst op elkan- der tucht te oefenen, alvorens men tegenover de Gemeente optreedt?

Wijden de Bedienaren des Woords thans vooral genoezame studie en gebed aan hunne heerlijke taak; gaan de Ouderlingen niet menig- maal voort in de sleur, door de organisatie,

helaas, begunstigd, maar thans verboden, en wordt door Diakenen niet te vreesachtig soms de zorg voor meerdere armen op zich genomen, terwijl vergeten wordt, dat juist wan- neer werkelijk weder eens opoffering voor armen, wezen, weduwen en krankten door Gemeente en Diakonie geschieden mag, zoowel geestelijke zegen als tijdelijke welvaart aanstaande is?

Oefenen de Gemeenteleden thans vooral tucht op elkander uit en vermaan men ook tegenstanders, of trad verbittering voor deernis, en onverschilligheid voor vertrouwen op Gods belofte in de plaats?

Ja, is er waarlijk geestelijk leven en god- zaligheid? Bestaat niet het gevaar, dat het op den voorgrond stellen van het Koninklijk ambt onzes dierbaren Middelaars sommigen het Hoogepriesterschap aan het oog des geloofs onttrekt en wordt niet in menige Kerk higgend uitgerien naar het neerdruppelen van genade en vrede, waar men thans juist in het besef van Gods ontfomende weldaden te meer behoefte gevoelt, om ook zijne kerkelijke, huiselijke en persoonlijke schuld weggenomen te zien door het bloed des Lams?

En waar de strijd voor de ere van Gods Woord en het Herderschap van Christus over Zijne Kerken gevoerd wordt, zijn onze wapen- nel wel immer heilig, onze drijfveren zuiver en handelen wij in het geloof dat de wereld overwint?

En toch niet alleen deze toestand van onze Kerken; waarbij voor ieder persoon en iedere plaatselijke gemeente nog zooveel bijzondere redenen tot verootmoediging komen; roept tot gebed wegens schuld en nood, nog meer van geestelijken dan van tijdelijken aard.

Het feit bestaat dat tal van „Hervormde“ Kerken moedaarvrijken zijn, waarin week aan week de zielen geestelijk in den dood gehouden worden door ene prediking, die zorgeloosheid bevordert in de wandelaars naar de hel of ook de fundamenten der Gemeente ondergraaft, door verzuiging of verbastering van de rechtvaardigmaking, de vastigheid van Gods Woord, de betekenis der Sacramenten enz.

Afsdtempels moest men de Kerken noe- men, waarin een andere God dan de Drieëenige en Zijne volzaligheid en onmisbaarheid verkondigd werd. *Intentingsdwang met zieligje* voerde de Synode in, wegens de verplichting om ook leeraars en leden, die goddeloos leer drijven, op den kansel of aan het Avondmaal te duiden. *Wittiging van geestelijk overspel* schuamteloos geprezen, nu juist goedgekeurd wordt, dat Kerkeradsleden zich gebonden achten aan verordeningen, die in strijd zijn met Gods Woord en met de trouw aan den Bruidgom der Kerk Jezus Christus.

Zullen deze feiten ons niet verootmoedigen, juist omdat wij door jarenlang plichtverzuim dat kwaad helpen vervoerden en, helaas! zoo menig Christen zich vergenoegt, wanneer hem maar het Woord gepredikt wordt terwijl het Kains- woord: *Ben ik mijns broeders hoeder?* en de oproekrekt: „Wij willen niet dat deze Christus Koning over ons zij!“ de zondige lijdelijkheid tegenover de gruwelen der „organisatie“ verklarzal?

Moet ook op staathundig gebied de schaamte ons aangezicht niet bedekken, nu een Grondwet ontporwen wordt, waarin gerekend wordt noch met de Grondwet aller natien, noch met het gezag des Heeren HEEREN over Neder- land? En waar de overheid tegen de kerken optreedt, wordt daarbij niet vergeten, dat het gebied voor de „Schilden der aarde“ maar al te traag was, ja de overmacht van het tegen- woordig Ministerie mede gevolg is van de zonden en fouten onze eigene geestverwanten?

Ja, zouden de adressen dier dagen aan Z. M. den Koning verzonden niet met gebed geparaad moeten gaan, opdat Hij, die in 1866 het hart onzes Konings neigde tot bevordering van de vrijmaking der Kerken, ook thans de Overheid dezes lands en de Vertegenwoor- diging onzes volks doe den weg volgen, die recht en billijk mag gekend worden?

Bovendien, ook de Rechterlijke Macht is tot zeer gewichtige beslissingen geroepen. Verras- send was reeds eenmaal het oordeel van het Openbaar Ministerie ten gunste der doleeren- den; en toch rechtvaardig zouden we verdiend hebben dat de Rechtters zich tegen ons keerden. nu wij zelf zoo lang verzuimden een Gerefor- meerde Universiteit ook voor de studie der rechten op te richten en nu wij zelfs aarzelen onze zonen er henen te zenden.

Alleen daarin ligt nog de kans van redding, dat onder diep veroetmoediging vanwege onze gierigheid, afgoderij en berekeningszucht gepleit worde op Gods heerlijke belofsten in Jesaja 1: 26. „En Ik zal u uw rechten weder- geven, als in het eerste en uw raadsliden als in den beginne.“ God beloofde ons arme Vader- land, dat niet als vóór 50 jaar tegenover de afscheiding de rechterlijke macht zich tegen ons keere en dan later blijke hoeezer dat de oor- deelen verzuarde en het rechtsbesef ver- valschte.

Zijn in onze maatschappij niet brandstoffen opgestapeld ook door de onbarmhartigheid en ontrouw der Kerken, die niet meer het rouw, maar het bedief van het volk bleken te wezen? Dreigt ons Oost-Indië niet eer een steen te worden, die Nederland naar beneden trekt, dan de kerk te zijn waarop het drijft? Ja, zijn de volkzonden van salbatschending, hoerij, honger naar brood en spelen niet genoezame grond, waarom alleen door Gods langmoedigheid ons nog slechts de geringere oordeelen van achteruuging in alle takken van handel en nijverheid treffen, waarbij telkens klinkt het in Amos 4 tot vijfmaal toe herhaalde: „Neck- tans hebt gij u niet bekeerd tot Mij, sprekt de HEERE. Daarom zal Ik u alsoo doen, o Is- raël, omdat Ik dit doen zal, zoo schik u, o Israël, om weer God te ontmoeten!“

Zietdaar redenen, waarom de Kerkeraad van Voorthuizen, uitgenoodigd tot het bifeenoep- en van het Synodaal Convent, allereerst zich gedrongen gevoelde, om op te waken tot dank- zegging, maar dan ook tot gebed wegens de schuld en den nood van vaderland en kerken, door het houden van een *Dank-, Vasten- en Be- dedag*.

Want immers ook het Synodaal Convent, hoe veelbetekenend, noodig en gewenscht ook, brengt toch ook weder geestelijke gevaren met zich, waarvoor wij het oog niet mogen sluiten.

Het gevaar, dat het meer van de vergade- ring dan van den Heere alleen verwacht wordt, of door verzuim van Classicale en Provinciale samenkomsten het kerkelijk leven zich onge- zond ontwikkelde, en Mozes' bede uit Exodus 33 achterbljve: *Indien uw aangezicht niet me- digaat sal, doe ons van hier niet optrekken.*

Is niet bijzonder gebod noodig voor die Kerkeraden, die de onderwerpen zullen indienen, de Moderatoren, die de Classicale Conventen

hebben te leiden en de Kerken, die het agen- dum voor het Synodaal Convent opmaken, opdat niet de mensch maar de Heilige Geest regeere en wij ootmoediglijk mogen wandelen voor onzen God?

Bestaan er niet de beide klippen om of ter wille der gemeente in tucht te verslappen of op ongeestelijke wijze tegenover veerpannen te handelen?

Vereischt de voorziening in de Bediening des Woords niet groote omzichtigheid, opdat niet vergeten worde: *Diët den Heer des ogstes, dat Hij arbeiders wilstoete.*“ en dat juist op het vasten en bidden te Antiochie, Barnabas en Paulus aangewezen werden?

Zou er geen gevaar zijn dat uitwendige ver- meerdering of stofelike voorziening meer op het hart gebonden lag, dan de geestelijke fun- dering der kerken, of dat omgekeerd menige Gemeente traag bevonden werd in de voor- ziening in tijdelijke nooden?

Is het bij de poging tot herreening van alle Gereformeerden in den lande niet wensch- lijk, dat vooraf nog veel meer de vereeni- ging met den Heere en eerst daarna die met elkander gezocht worde, en dus ook de oorzaken beliden en bestreden worden, waarom de Heere ons gescheiden hield.

Zou niet het naderend Synodaal Convent menige dingen tot gebed, zij het onder drijving des Heiligen Geestes?

En vandaar dan ons voorstel. — o, Het is zeker, dat thans vooral bij den ingezonken toestand onzer Kerken het vaaten vrijwillig moet zijn, en ook alleen aan hen, die hun par- ticuliere Vasten- en Bededagen nog kennen, deze oproeping noch vreemd noch zwaar zal vallen. Dat ons Daniels en Esthers voorbeeld voor den geest come! En worde niet vergeten, dat juist, toen Ezra aan de rivier Avava stond, hij een dergelijke Bededag uitriep om *veen rechten weg van den Heere te versoeken voor ons, in voor onze kinderen, en voor al onze haven.*

Mochten ook nog twee andere klippen ver- meden worden. Vooreerst dat niet vergeten worde wat in Jesaja 58 zoo ernstig gewaar- schuwd wordt, dat alle verootmoediging van God niet gewild is, zoo niet tevens met de zonden gebroken worde en knooopen der god- deloosheid losgemaakt; zoo de barmhartigheid zich niet tevens door gaven, zij het thans ook voor noodlijdende Kerken, openbare; indien vasten niet worden wengerum en ook andere juetten dan die der Synode weggedaan worden.

„En zoo gij uwe ziel openst voor den honger- rige, en de bedrukte ziel versadigt, dan zal uw licht in de duisternis opgaan, en uwe donkerheid zal zijn als de middag. En de HEERE zal u geduriglijk leiden, en Hij zal uwe ziel versadigen in goede drachten, en uwe beenderen waer- dig maken; en gij zult zijn als een gewaterde hof, en als een springader der wateren, welke wateren niet ontbreken. En die uit u voortkomen, zullen bouwen de oude verwoeste plaatsen; de fundamenten van geslacht tot geslacht verwoest, zult gij oprichten en gij zult genaamd worden: Die de beste toomruyt, die de paden weder op- maakt, om te bewonen.“ (Jesaja 58: 10-12).

In de tweede plaats worde niet verwaacht van een dag of de onderhouding daarvan. — „De Heere wandt zich tot het gebied desgenen, die gansch onthout is“; en juist de eigene gerechtigheid worde gedoopt, opdat de gerechtigheid van Christus alleen de grond zij, waarop nog iets goeds voor Zion gesmeekt worde.

En zoo werd te Voorthuizen de Bededag gesteld op Hemelvaartsdag; niet slechts omdat geen Zondag maar een Werkdag, die dan rust- dag wordt, outdijds daarvoor bestemd werd; maar ook omdat aldus de uitschrijving wellicht minder bezwaar in enkele Kerken zou ontmoeten. Komt niettemin daartoe deze oproeping te laat, zoo zij aan uwe wijheid overgelaten een anderen dag te bepalen.

o, Dat waarlijk de Geest des Heeren in den morgenstond den Dienaren des Woords opening geve om de breuke van land en kerk, huis en hart bloot te leggen; en waar geen Leeraar of andere Voorganger verkeken kan worden, de Predicanten van Van der Groot en ander- stoffe tot verootmoediging mochten geven. En in den namiddag of avondure worde van den HEERE in het bijzonder gevraagd, welken weg Hij ons naar het Woord aanwijst voor de reformatie onzer Kerken, onzer huizen en harten.

Zalig, wanneer dan het oog gericht worde mocht op Christus, die ten hemel vorde om te bidden voor Zijne overspelige bruid, welke met tranen van berouw haren Bruidgom naklaagt door de trekkende liefde des Troosters, in het harte nigstort. Zalig, wanneer wie eerst in den Spotkoning op Gabbatha de bedekking ook zijner ambts- en kerkelijke zonden zien mag, daarna in afsankelijkheid vertrouwd op Hem, die thans ter rechterhand Zijns Vaders gezeten is, om van daar Zijn Gemeente te regeeren, met Zijne macht haar tegen alle vijanden te beschermen, dwars door onze zonden en des vijands lagen heen Zijn Raad te volvoeren, Zijn Zion zevenvoudig te louteren en door Zijnen Heiligen Geest in Zijne lidmaten de hel- melische gaven uit te gieten.

„Ontwaak, gij Noordenwind! Kom, gij Zuid- wind! doornaat mijnen hof, dat zijne speer- rijen uitlooten!“

En wees hiermee onzer getrouwen Verbonds- God bevelen door den Kerkeraad te Voorthuizen, W. VAN DEN BERGH, Praesid. W. VAN DE BLEEK, Scriba. Voorthuizen, 10 Mei 1887.

Moge